

אשר ישלטו היהודים / הרב אבא שלמה גולדברג

הלוגו של פורים הוא ה'ונהפוך הוא', אבל אני לא מבין מה משמח בזה, מה לנו אם "ישלטו היהודים"?

וכי אנו רוצים לשלוט על עם זר? מה אכפת לנו מהגויים? וכי לשלוט על הגויים אנו מתאווים? והלא כבר כתב הרמב"ם - "לא נתאוו החכמים והנביאים לימות המשיח, לא כדי שישלטו על כל העולם, ולא כדי שירדו בגויים, ולא כדי שינשאו אותם העמים". מה לכם ולנו, תנו לנו יבנה וחכמיה, והניחונו לנפשנו!

להבין את זה צריך להבין את המסר המרכזי של המגילה - הוא 'הנהגת ההסתר' - המטרה היא להבין ש'יש מנהיג לבירה' - לא מנהיג שיכול לשבור את הבירה, לא, הוא מנהיג את הבירה בעצמה, הוא שולט במצב ומבפנים, הוא לא רק יחיד ומיוחד בעולמות העליונים, ועושה שם כרצונו, יותר מזה - אפילו בתוך הטבע, הוא יתברך יחיד, אין יחידות כמוהו, והוא פועל בו כבתוך שלו.

וכדי שנוכל להבין את זה שאפילו הטבע והגשם הוא בסך הכל כלי שרת בידיו יתברך, על הישועה להתגלגל אך ורק בחומרים טבעיים, וכמו שמצאנו בגמרא ירושלמית, שנס פורים הוא כמו גאולה אחרונה בתהליכיות ובטבעיות שלו "כך! היא גאולתן של ישראל" קמעה קמעה, כך פורים כך גאולה אחרונה!

הבנת את זה - הבנת את פורים, לא הבנת? תעלה על 402 ותתחיל פורים מהתחלה.

וזו הסיבה שפורים אינו מתבטל בימות המשיח - כי נס פורים הוא אותו נס של גאולה אחרונה, שהעולם הזה - הוא בעצמו מוכיח כי אין כהשם א-להינו. כי ניסים מחוץ לגדרי הטבע מלמדים אותנו את כוחו של הקב"ה, אבל ימות המשיח הנושא אחר, לכן פורים - המלמד שהשם יתברך מנהיג עולמו בתוך הטבע - זה הלימוד שמתאים לימות המשיח, "אל יעלה על דעתך שהמלך המשיח צריך לעשות אותות ומופתים ומחדש דברים בעולם או מחיה מתים וכיוצא בדברים אלו שהטיפשים אומרים" "אל יעלה על הלב שבימות המשיח יבטל דבר ממנהגו של עולם או יהיה שם חידוש במעשה בראשית, אלא עולם כמנהגו נוהג" (רמב"ם מל"א י"ב) כי אם תעלה על הלב שהמשיח צריך לעשות ניסים שאינם מגדרו של עולם, אתה מפסיד את יחוד השם הגדול, העולה דווקא מההוכחה שהשם שולט בתוך הטבע כרצונו! וכ"כ בביאור הדבר בקדושת לוי' עיי"ש.

"בשוב ה' את שיבת ציון... אז ימלא שחוק פינו", ודרשוהו רבותינו ז"ל - ש"אסור לו לאדם שימלא פיו שחוק בעולם הזה".

בעולם הזה אי אפשר למלאות שחוק, כי יש חילול ה' וגם אם מתקדש שמו על ידי נס חוץ לדרך הטבע, חילול השם שיש בטבע נשאר בתוקפו כמקודם, והמרידה במלכותו נשארה מרידה, אלא שהוא חזק מן המורדים, ולכן אסור למלאות פה שחוק **בעולם הזה**.

ב' פעמים מותר למלאות שחוק כאן בעולם הזה, בשיבת ציון, ובפורים, כי כאשר הטבע והגויים המה רק אמצעי להביא לכבוד ה' ולממשלת היהודים - אזי חילו ה' בטל מעיקרו וזה הזמן למלאות פה שחוק כאן **בעולם הזה**, כי כאשר הנס הוא חיצוני לטבע, ובעצם מוצנח מהעולם הבא, העסק שלנו עם הגויים מסתיים בכילויים והיותם מאכל ערב לדגי ים סוף, אולם כאשר עסוקים בשיבת ציון ובגדלות ה' בעולם, כאשר הם עצמם אמורים להוות חלק מהתיקון אזי זה מסתיים ב"ישלטו על כל העולם" ו"ינשאו אותם העמים" וב"אשר ישלטו היהודים המה בשונאיהם".

והביאור בזה, שיחוד ה' העולה מתוך גאולה בדרך הטבע איננו רק תוספת מעלה, אלא הוא תכליתה של הבריאה כולה, כי "כל מה שברא הקדוש ברוך הוא בעולמו, לא בראו אלא לכבודו, שנאמר 'כל הנקרא בשמי ולכבודי בראתיו יצרתיו אף עשיתיו'. ואומר ה' ימלוך לעולם ועד" ("אבות ו יא) והרי לשם כך היה צריך לברוא רק מלאכים המכירים בכבודו? אלא למדונו חז"ל כי מטרת הבריאה היא שדווקא כאן בעולם הטבע הגס - יתגדל ויתקדש שמה רבה. דווקא מי שאינו מכיר גדולתו - ואף על פי כן מכבד - הרי הוא תכלית הבריאה.

ואם כן כאשר באים לתקן עולם זה במלכות ש-די, לא יתכן שיצטרכו לזה ניסים שלא כדרך הטבע, כי שבירת הטבע ועקיפתו לא תתקן **כאן** דבר, אלא תחשב היא לבריאת עולם חדש, והלא מטרת העולם היא **שכאן מתוך ההסתר** יתברר שאין עוד מלבדו, שפה מבלי גילוי אור פניו - יתגלה שהוא השולט באופן בלעדי בכל מרחבי הטבע, אשר מנהיג כרצונו בגשם ברשע ובגסות.

ואם כדי לתקן עולם בגאולה אחרונה, בשיבת ציון ובפורים היונק ממנה, היו ניסים השוברים את הטבע - אזי עולם הטבע **הזה** המקולקל הרי היה נשאר מקולקל, אלא שתמורתו צמח עולם מלאכי ומקסים, אך חסר תועלת. זאת, מפני שבהתערבות חיצונית עדיין לא היה מתברר שהטבע עצמו - גם הוא משמש קמיה מלאכה.¹

כאן זה המקום בו נכנסים הגויים לתמונה - הרי גם אותם ה' ברא לכבודו, אנו גם מתפללים שיתקדש שמו באיים רחוקים, שיכירו וידעו **כל יושבי תבל**, ואם יתרחש נס גלוי ובריות שפלות אלו יקבלו לפתע השגות גבוהות - מה תועלת יש בגויים מלאכים? יחשב הדבר שהאיים הרחוקים עדיין רחוקים הם, וחילול ה' העולה מתוך ערלת לבבם של גסי השכל ישאר כשהיה, ופנים חדשות באו לכאן, כך שבעולם הזה חלילה לא נתיחד עדיין שמו כלל, וגויים אלו - שנבראו לקדש שמו דווקא בצורתם - לא באו לתכלית כלשהי, אלא שלרבות עולמות המלאכים נוסף סניף נוסף של מלאכים גויים, וכדי בזיון וקצף.

ואת התשובה לזה הכין הקב"ה אשר בראם, והיא שהדרך שלהם לקדש את שמו יתברך היא כאשר הם יכירו שהשם **א-להי ישראל** מלך, כאשר הם מנשאים את היהודים החתומים בשם ה', ומכירים כי עם ה' אלו, וראוי להם לכבדם - בהבנה קלה ופשוטה זו הם באים אל תכליתם, וכמבואר דבר זה בדברי הנביאים בהרבה מקומות, ו**נמצא שמו הגדול מתייחד**.

וכבר כפר בזה מי שכפר, ואמר "דבר של דופי הטיל בתורתו - 'ואחות לוטן תמנע'", יצאה בת קול ואמרה "אם ריק הוא - מכם הוא ריק", כי הלא לא בראם הקב"ה אלא לכבודו, ודרשוהו רבותינו, שהיו מלכים ושלטונים **מתאווים להדבק בזרעו של אברהם אבינו**.

דע לך אחי, אם תמהת בדעתך מפני מה הרבה הקב"ה בעולמו תמנעים ולוטנים רבים לאין תכלית, אל נא תרע, לא נבראו אלה אלא לגלות באיים רחוקים את תאוותם להדבק בזרעו של אברהם, ונמצא כי דווקא בו במקום אשר חשבתו לתכלית מקום שליטת החיצונים, מקום עומק טומאת הגופים - בו במקום מתאווים להדבק בזרעו של אברהם, ונמצא שמו של מלך מלכי המלכים מתעלה ומתקלס, כי החכמים והנביאים **מתאווים** לימות המשיח כדי להדבק בו יתברך, אבל הקב"ה **נתאוה** שיהיה לו דירה **בתחתונים**, שיהיו מלכים ושלטונים מתאווים להדבק בזרעו של אברהם אבינו - "כדי שישלטו על כל העולם, ושירדו בגויים, ושינשאו אותם העמים", ונמצא ה' אחד.

ובה בשעה שכל הפושט יד נותנים לו, נבוא לפני המלך נפול לפני רגליו, כמנהג ישראל קדושים בסעודת פורים, ונאמר - "רבונו של עולם, הלא אתה בראת עולמך, ובראת בו לוטנים ותמנעים רבים אין מספר, לקדש את שמך, אנא רחם על יושבי תבל ארצך, מעשי אצבעותיך, הסובלים והמעונים מבלתי יכולת בא אל תכליתם, אנא ברחמיך הרבים, רחם עליהם והשלט עליהם את ישראל נחלתך", ועלינו נבך ונתחנן לפניו - "אנא צור ישראל (שם הממונה על הגאולה) אהיה אשר אהיה [אשר ישלטו היהודים המה] קומה בעזרת ישראל, ומלא פינו שחוק, כאן בעולם הזה.

הננו מוכנים ומזומנים לקיים מצוות עשה מדברי סופרים, של "אשר ישלטו היהודים המה בשונאיהם" לשם יחוד קוב"ה ושכינתיה.

¹ מלבד עזות המצח לתבוע בפה מרבש"ע - אני דורש שתגאל אותי דווקא כך וכך - ויותר מזה, שחלילה וחס כביכול אין אפשרות להתמודד עם הקלקולים שנהיו בעולם, וחיבים בריאה חדשה כדי לצאת מזה, המה' יפלא כל דבר? ושרא ליה מריה...ולגבי החז"לים שהזכירו ניסים לא טבעיים, עיין ברמב"ם מלכים יב ובנו"כ, ובמורה האריך להסביר, ובאברבנאל בישועות משיחו, ובמהר"ל בגבורות השם, ועיין מאמרינו בשב דנחמתא, וגם גילוי כבוד ה' בחוש שיהיה בסוף - יהיה רק אחרי שהעולם יתוקן בטבעו.